

FINANSIERINGSRET

Sommereksamen 2007

Begge opgaver skal besvares. Opgave 1 vægtes med 1/3 og opgave 2 med 2/3.

Opgave 1

Hvad forstås ved et såkaldt oprindeligt trepartsforhold, jf. kreditaftalelovens § 5, nr. 2? Hvad er de væsentligste retsvirkninger af, at der foreligger et sådant oprindeligt trepartsforhold?

Opgave 2

Mejeriselskabet Dairy A/S indgik i januar 2007 en kontrakt om fakturaadministration med IT-firmaet Danish Outsourcing A/S. Ifølge kontrakten skulle Danish Outsourcing »administrere hele Dairy's kundebogholderi og stå for inkassation af samtlige Dairy's udestående kundefordringer«. Dairy solgte den 1. februar for 50.000 kr. af osten Emmenthaler til supermarkedskæden Little A/S, der forsøgte at slippe af med sit »discountpræg« ved at introducere mere luksusbetonede varer. Det aftaltes, at ostene skulle leveres omgående, men at Little kunne vente med at betale til den 23. februar. I købeaftalen mellem Dairy og Little hed det: »Betaling af kr. 50.000 for leverance af Emmenthaler skal ske til Danish Outsourcing, som har købt kravet af Dairy«. Den 26. februar købte Little af Dairy for 100.000 kr. af en ny fransk ost med cognacsmag. Købesummen blev betalt kontant, men Little konstaterede straks ved modtagelsen samme dag, at dette parti oste for længst havde passeret sidste salgsdag. Little returnerede endnu samme dag partiet til Dairy med besked om, at man hævede handelen og krævede tilbagebetaling af købesummen på 100.000 kr. Den 27. februar modtog Little fra Danish Outsourcing en rykker for betaling af købesummen på 50.000 kr. for partiet af Emmenthaleroste. Little bestred samme dag, at Danish Outsourcing kunne kræve noget beløb, idet Little erklærede, at man modregnede med kravet på tilbagebetaling af købesummen for cognacostene. Som begrundelse herfor oplyste Little, at man dagen i forvejen havde hørt rygter om, at Dairy ikke var i stand til at opfylde sine økonomiske forpligtelser, efterhånden som de forfaldt.

(1) Kan Little modregne som påstået?

Den 1. juni 2004 havde Dairy fra grosserer Bjarne Bentsen modtaget et ansvarligt lån på 1 million kr. med en løbetid på 10 år. Lånet og løbetiden blev oplyst i Dairy's årsregnskab for 2004. Den 1.

maj 2006 købte Bentsen, der handlede med stort set alt, et brugt mælkehomogeniseringsanlæg for 200.000 kr. af Dairy. Det aftaltes, at Bentsen kunne vente et år med at betale købesummen. I marts 2007 gik Dairy konkurs. Kurator i Dairy's konkursbo erklærede på en skiftesamling, at han agtede at modregne i det ansvarlige lån med fordringen på købesummen for homogeniseringsanlægget. Dairy's konkurskreditorer protesterede kraftigt herimod.

(2) Kan der modregnes?

Umiddelbart efter konkursens indtræden modtog kurator fra Golden Cheese A/S, som var Dairy's hovedleverandør af osteingredienser og tilsætningsstoffer, et brev, hvori Golden Cheese hævdede at have håndpant i et varelager af oste, som var oplagret hos speditjonsfirmaet HJ Spedition A/S. Golden Cheese henviste til en mellem Golden Cheese og Dairy den 1. august 2005 indgået »Håndpant-sætningsaftale«, hvorefter Dairy til sikkerhed for, hvad »Dairy A/S (pantsetter) til enhver tid måtte blive Golden Cheese A/S (panthaver) skyldig«, gav Golden Cheese håndpant i det varelager, som »til enhver tid er oplagret hos HJ Spedition A/S«. Håndpant-sætningsaftalen – som var tiltrådt af HJ Spedition - indeholdt herudover bl.a. følgende bestemmelse:

»Hver 14. dag skal pantsetter til panthaver fremsende en lagerliste, hvoraf præcist skal fremgå, hvilke oste, der befinder sig på lageret, samt værdien heraf. Panthaver er berettiget til at foretage uanmeldte besøg hos HJ Spedition A/S til kontrol af eksistensen af det pantsatte varelager.

HJ Spedition A/S er på panthavers anmodning berettiget og forpligtet til at standse al udlevering fra lageret til pantsetter eller pantsætters kunder.

Panthaver er den eneste, som kan kræve udlevering fra det håndpant-satte lager i et sådant omfang, at den tilbageværende varemængde efter HJ Spedition A/S' skøn har en værdi svarende til HJ Spedition A/S' tilgodehavende mod pantsetter på skyldige lageromkostninger«.

Siden indgåelsen af håndpant-sætningsaftalen havde Dairy løbende udtaget oste fra varelageret, ligesom der løbende var indlagt nye oste. Som aftalt havde Dairy hver 14. dag til Golden Cheese fremsendt lagerlister. Golden Cheese videresendte altid straks lagerlisterne til HJ Spedition, der efter aftale med Golden Cheese foretog kontroloptælling af varelageret. Ingen af disse kontroloptællinger havde udvist afvigelser i forhold til lagerlisterne.

Golden Cheese's tilgodehavende mod Dairy på fristdagen udgjorde 1.345.000 kr. og værdien af de hos HJ Spedition oplagrede oste 1.000.000 kr.

(3) Kan Golden Cheese A/S gøre håndpanteretten gældende i forhold til konkursboet?

Vejledende bemærkninger til opgaven i finansieringsret (maj 2007)

Løsningseksempel til opgave 2

1. Littles modregningserklæring over for Danish Outsourcing

Little er berettiget til at modregne: Danish Outsourcing har ikke fået overdraget kravet til eje eller sikkerhed (men alene til administration og inkassation). Det er herefter uden betydning, at Littles modkrav først er opstået ved købet og ophævelsen den 26. februar, mens hovedkravet på betaling af Emmenthalerostene er stiftet den 1. februar og forfalder den 23. februar. Ganske vist er det efter gældsbrevslovens § 28 en modregningsbetingelse, at modkravet skal være stiftet, inden modkravets kreditor får kundskab eller formodning om overdragelsen af hovedfordringen. Denne betingelse gælder imidlertid kun, når erhververen (Danish Outsourcing) har en materiel ret til fordringen, og det er ikke tilfældet her, hvor der alene er sket en overførsel med henblik på administration og inkassation. Det er i den forbindelse uden betydning, at det i købeaftalen mellem Dairy og Little hedder, at Danish Outsourcing har købt kravet af Dairy – det er jo rent faktisk ikke tilfældet.

Litteratur: *Lars H. Kristensen: Factoring – en introduktion (2003) s. 8.*

2. Modregningserklæringen fra Dairy's konkursbo

På det tidspunkt, da Dairy's kurator erklærer modregning, er hverken forfaldstiden for modfordringen (kravet på købesummen) eller frigørelsestiden for hovedfordringen (det ansvarlige lån) kommet. Forfaldstiden for kravet på købesummen indtræder først den 1. maj 2007, og frigørelsestiden for det ansvarlige lån indtræder først i 2014. Da der imidlertid er tale om modregning i konkurs, gælder der næppe i det foreliggende tilfælde noget krav om, at fordringerne er afviklingsmodne, jf. herved KL § 42, stk. 1, og nærmere nedenfor.

I princippet kan man forestille sig to løsninger: (1) modregningsløsningen, hvor Dairy's konkursbo tillades at modregne som påstået, eller (2) betalingsløsningen, hvor Dairy's konkursbo henvises til at kræve 200.000 kr. af Bentsen.

Modregningsløsningen indebærer, at Dairy bliver fyldestgjort for 200.000 kr. af den million kr., som Dairy har modtaget som ansvarligt lån. Resten (800.000 kr.) kan Bentsen anmelde i Dairy's konkursbo som efterstillet krav.

Betalingsløsningen indebærer, at Dairy kræver 200.000 kr. af Bentsen, mens Bentsen er efterstillet med den fulde million kr. i Dairy's konkursbo.

Hensynet til Dairy's kreditorer taler for betalingsløsningen: Dairy er under konkurs, og det ansvarlige lån er ikke nogen belastning for Dairy's konkurskreditorer, der går forud for Bentsens ansvarlige lånefordring, idet de gennem Dairy's årsregnskab har modtaget et løfte (»en udlovelse«) om, at Dairy er rådig over et ansvarligt lån på en million kr. frem til år 2014.

Litteratur: *Lennart Lynge Andersen & Niels Ørgaard: Modregning i ansvarlig lånekapital i U 1998 B s. 156-158.*

3. Golden Cheese A/S' pant i varelageret

Sikringsakten ved håndpant i et varelager er *effektiv rådighedsberøvelse*. Såfremt pantsætter efter aftalen har adgang til at udtage varer fra varelageret, er det en betingelse, at dette kun kan ske under *kontrol* af panthaver eller dennes repræsentant. Herudover er det en betingelse, at panthaver løbende fører kontrol med, at der på varelageret befinder sig de varer, som fremgår af lagerregnskabet.

Som håndpant­­sætningaftalen mellem Dairy og Golden Cheese A/S er udformet, har Dairy frit kunnet udtaget varer fra varelaget uden nogen form for accept eller godkendelse af Golden Cheese, så længe værdien af restlageret blot kunne dække lageromkostningerne. De af Dairy hver 14. dag fremsendte lagerlister kan i denne forbindelse ikke tillægges betydning, idet listerne blev udarbejdet af Dairy (pant­­sætter), og idet listerne alene har givet mulighed for en *efterfølgende* kontrol af, hvilke varer, der var udtaget af lageret. Der er derfor ikke i forbindelse med håndpant­­sætningen af vare­lageret sket effektiv rådighedsberøvelse, og håndpant­­sætningen har som følge heraf ikke gyldighed i forhold til Dairy's konkursbo. Golden Cheese kan således ikke gøre håndpanteretten gældende i forhold til konkursboet.

Litteratur: *Lennart Lynge Andersen & Erik Werlauff: Kreditretten*, 4. udgave (2005) s. 158-163, U 1993.96 V og U 1984.1071 H.